

egészséggel és életösztönnel próbálnak valahogy mégis boldogulni. Az élet ugyanis már önmagában érdemes arra, hogy végig legyen élve. Az új Fehér-regény pedig arra, hogy a nagy kortárs magyar írók („Béci” és a magyar irodalmi kánon bonyolult viszonyáról lásd az utószót) új regényeit megillető elmélyült figyelemmel végig legyen olvasva.

VELKEY GYÖRGY

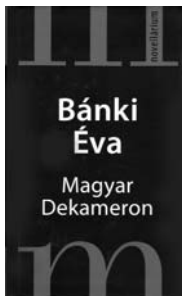
(*Kortárs Kiadó, Budapest, 2007,*
214 oldal, 2500 Ft)

BÁNKI ÉVA: *Magyar Dekameron*

A kötet első néhány bekezdése után az olvasónak olyan — talán igazságtalanul távoli — asszociációi támadhatnak, mint Szilágyi István *Holló-ídője* vagy Rakovszky Zsuzsa *A kigyó árnyéka* című műve, esetleg *Az őskönyv nyomában* Olga Tokarczuktól. Ha ez így van, akkor sajnos csalódnia kell. Az alapötletből (néhány firenzei a pestis elől a Határvidéknek nevezett Magyarországra-Budapestre menekül, hogy az ottani mesékkel üsse el az időt) talán többet is ki lehetett volna hozni. Az egyik firenzeinek, Filostrátnak azzal sikerül rá-

beszélnie a többieket az utazásra, hogy a Határvidéken „a madarak, de még a szelek is más nyelven beszélnek”. Talán ez az ígértnek is beillő mondat hagyja a legnagyobb hiányérzetet az olvasóban. Sem az egyes novellák nem különülnek el markánsan egymástól nyelvileg, sem a teljes szöveg nem hoz igazán eredetit. A „változó korunk változó nyelvéhez igazítsátok a régmúlt idők történeteit” követelménye így nem teljesül maradéktalanul.

A történetek keretét maguk a novellák törlik össze, a novellákat pedig az idősíkok egymásra csúsztatása. Ez az eljárás az utolsó néhány szövegbetét esetében szinte teljesen eltűnik, így a kötet vége felé az olvasónak is könnyebb a dolga. Az egyes történetek újabb és újabb elvárásokat támasztanak (olyan történelmi „kiruccanások” alapján, mint a Monarchia-beli vajdasági légkör vagy a Zrínyiek törökellenes harcainak háttere), ezek azonban éppen a kerettörténetre való kötelező utalások miatt nem teljesülhetnek. Ráadásul maga a keret is egyre zavarosabbá válik; ha nem volna a cím, nem is tudnánk, hogy a kristálygömbből beszélő hangok által előadott napi két-három történetnek és azok szellemként megjelenő főhőseinek több köze van Boccaccióhoz, mint a szövegben előforduló bármely más utalás-

nak. A szerző megemlíti egy interjúban, hogy kutatóként a mágikus realizmussal is foglalkozott. Ezt az első néhány novella után már sejteni lehet. A mágikus realizmus könnyen felismerhető, erős kód, amely éppen ezért általában elűt a főszövegtől, többnyire nem hiteles, nincs súlya az egyes szövegekben. Míg a többi öncélú utalás könnyen megbocsátható, főleg ha magyar szerzőkre, művekre vagy történelmi eseményekre vonatkozik (hiszen ebben az esetben az átlagolvasónak legalább sikerélménye van), addig a mágikus realizmus csak kivételes esetben működik egy alapvetően eltérő közegű szövegben.

Ezek az utalások egyetlen funkciót töltenek be: megteremtik azt a különleges hangulatot, amely a fent említett elvárásokat generálja. De tétjük nincs, az elvárások nem teljesülnek. Az olvasó vigasza a káröröm: a firenzeiek sem azt kapják, amire számítanak. Ők is ugyanazt élik meg minden egyes kis történetnél, amit az olvasó: mire belelendülnek egy novella hallgatásába, kiderül, hogy az nem képes megfelelni a műfaji konvencióknak, esetleg félbe marad, vagy a mese jellege sem olyan, mint amit kértek. A Hátárvidek lakói érthetetlenek, a világuk értelmetlen kavalkádként folyja körül a szálloda lakóit, esélyt sem adva egy otthonos közeg megteremtésére. A kényelmetlenség érzése, az idegenség jellemzi a keret-

történetet és az egyes novellákat is: az emlékekkel szinte mindegyik szereplőnek gondja akad („és én tudtam, hogy néhány hónap múlva nemcsak az emlékeimet, hanem lassan minden arcvonásomat elveszítem”), az identitásvesztés csalhatatlan jeleként pedig a főhősök a szituációtól függően több nevet is viselnek, jellemzően azoknak a prostituálttá váló szép lányoknak a meséiben, akik hagyják magukat kihasználni, megalázni, de félelmeik ellenére szorult helyzetükből végül diadalmasan kerülnek ki (*Rozáli szabadulása, A második Amália, Döbröghyné Ludas Panni, Donna Elvira és a politikai platonizmus, A szép Karolina*).

A különböző korok háborúi és a kerettörténet jelenének ribilliói közötti éles ellentét igazán ironikus momentuma mellett valódi pozitívuma a szövegnek a humor, és az a törekvés, hogy még véletlenül se vegye túl komolyan ezeket a határvidéki hősokeket.

PATONAI ANIKÓ ÁGNES

(*Magvető Kiadó, Budapest, 2007, 366 oldal, 2690 Ft*)

Huszedik századi kínai novellák

A Modern Dekameron sorozat legújabb, kínai novellákat tartalmazó